

Vårändringsbudget för 2015

Till finansutskottet

Finansutskottet har gett utbildningsutskottet tillfälle att yttra sig över proposition 2014/15:99 Vårändringsbudget för 2015 med följdmotioner i de delar som berör utbildningsutskottets beredningsområde.

Utbildningsutskottet begränsar sitt yttrande till punkterna 21–32 och 54 i regeringens förslag till riksdagsbeslut i propositionen samt till flerpartimotion 2014/15:3089 (M, C, FP, KD) yrkandena 1, 14 och 15 och kommittémotion 2014/15:3085 (SD) yrkande 4.

Utbildningsutskottet anser att finansutskottet bör tillstyrka propositionen i de berörda delarna och avstyrka motionerna i motsvarande delar.

I yttrandet finns två avvikande meningar (M, C, FP, KD) och (SD).

Utskottets överväganden

Vårändringsbudget för 2015

Inledning

I vårändringsbudgeten för 2015 (prop. 2014/15:99) finns tolv förslag (användningen av anslag och begärda beställningsbemyndiganden) inom utgiftsområde 16 som berör utbildningsutskottets beredningsområde. Vidare finns ett förslag (punkt 54) om godkännande av ändrade ramar och anvisningar om ändrade anslag för utgiftsområdena 15 Studiestöd och 16 Utbildning och universitetsforskning. Förslagen innebär en höjning av ramen för utgiftsområde 15 Studiestöd med 664 400 000 kronor och en höjning av ramen för utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning med 336 392 000 kronor.

Propositionen

*Förslag till riksdagsbeslut i proposition 2014/15:99
Vårändringsbudget för 2015 som berör utskottets beredningsområde
(punkterna 21–32 och 54 [i denna del])*

Vad gäller utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning

21. Regeringen föreslår att riksdagen godkänner den föreslagna användningen av anslaget 1:5 *Utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet*.

22. Regeringen föreslår att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2015 för anslaget 1:5 *Utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 2 178 000 000 kronor 2016–2023.

23. Regeringen föreslår att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2015 för anslaget 1:7 *Maxtaxa i förskola, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet m.m.* ingå ekonomiska åtaganden som medför behov av framtida anslag på högst 415 000 000 kronor 2016.

24. Regeringen föreslår att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2015 för anslaget 1:10 *Fortbildning av lärare och förskolepersonal* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 266 000 000 kronor 2016–2018.

25. Regeringen föreslår att riksdagen godkänner den föreslagna användningen av anslaget 1:17 *Skolforskningsinstitutet*.

26. Regeringen föreslår att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2015 för anslaget 1:17 *Skolforskningsinstitutet* ingå ekonomiska åtaganden som medför behov av framtida anslag på högst 5 000 000 kronor 2016–2018.

27. Regeringen föreslår att riksdagen godkänner den föreslagna användningen av anslaget 2:64 *Särskilda utgifter inom universitet och högskolor*.

28. Regeringen föreslår att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2015 för anslaget 2:64 *Särskilda utgifter inom universitet och högskolor* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 60 000 000 kronor 2016–2019.

29. Regeringen föreslår att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2015 för anslaget 3:2 *Vetenskapsrådet: Avgifter till internationella organisationer* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 1 835 000 000 kronor 2016–2020.

30. Regeringen föreslår att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2015 för anslaget 3:4 *Rymdforskning och rymdverksamhet* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 1 600 000 000 kronor 2016–2034.

31. Regeringen föreslår att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2015 för anslaget 3:6 *Rymdstyrelsen: Avgifter till internationella organisationer* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 2 000 000 000 kronor 2016–2021.

32. Regeringen föreslår att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2015 besluta om kapitaltillskott till European Spallation Source ESS AB och bidrag till ett konsortium för konstruktionen och driften av European Spallation Source på sammanlagt högst 1 000 000 000 kronor.

Vad gäller ändrade utgiftsramar och anslag

54 (i denna del). Regeringen föreslår att riksdagen godkänner ändrade ramar för utgiftsområden samt anvisar ändrade och nya anslag enligt tabell 1.1.

Tabell 1.1 Ändrade ramar för utgiftsområde 15 samt ändrade och nya anslag 2015

Tusental kronor

Ramanslag		Beslutad Förändring		Ny ram/Ny anslagsnivå
		ram/anvisat anslag	av ram/ anslag	
	Studiestöd	20 302 280	664 400	20 966 680
1:1	Studiehjälp	3 404 725	–91 000	3 313 725
1:2	Studiemedel	14 289 611	400 000	14 689 611

Ramanslag		Beslutad Förändring Ny ram/Ny		
		ram/anvisat anslag	av ram/ anslag	anslagsnivå
1:3	Avsättning för kreditförluster	1 371 607	419 200	1 790 807
1:4	Statens utgifter för studiemedelsräntor	885 778	1 200	886 978
1:7	Examenspremie	60 000	-60 000	0
1:8	Centrala studiestödsnämnden	188 647	-5 000	183 647

Källa: Prop. 2014/15:99 s. 18

Tabell 1.1 (forts.) Ändrade ramar för utgiftsområde 16 samt ändrade och nya anslag 2015

Tusental kronor

Ramanslag		Beslutad Förändring Ny ram/Ny		
		ram/anvisat anslag	av ram/ anslag	anslagsnivå
	Utbildning och universitetsforskning	63 635 525	336 392	63 971 917
1:1	Statens skolverk	540 257	-18 000	522 257
1:2	Statens skolinspektion	410 565	-11 900	398 665
1:5	Utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet	3 710 955	-152 000	3 558 955
1:7	Maxtaxa i förskola, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet, m.m.	4 054 500	24 500	4 079 000
1:10	Fortbildning av lärare och förskolepersonal	355 226	-61 000	294 226
1:12	Myndigheten för yrkeshögskolan	102 257	5 000	107 257
1:14	Statligt stöd till vuxenutbildning	2 395 504	301 475	2 696 979
1:17	Skolforskningsinstitutet	20 000	5 000	25 000
2:3	Uppsala universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	1 558 642	-1 281	1 557 361
2:5	Lunds universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	1 848 383	21 736	1 870 119
2:7	Göteborgs universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	1 904 968	-3 634	1 901 334
2:9	Stockholms universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	1 600 053	-19 950	1 580 103
2:11	Umeå universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	1 250 031	1 631	1 251 662
2:13	Linköpings universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	1 381 971	-2 510	1 379 461
2:15	Karolinska institutet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	642 341	9 142	651 483
2:17	Kungl. Tekniska högskolan: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	1 054 552	5 060	1 059 612
2:19	Luleå tekniska universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	623 487	6 068	629 555

Ramanslag		Beslutad Förändring Ny ram/Ny		
		ram/anvisat anslag	av ram/ anslag	anslagsnivå
2:21	Karlstads universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	597 276	-1 605	595 671
2:23	Linnéuniversitetet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	993 067	191	993 258
2:25	Örebro universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	708 944	1 608	710 552
2:27	Mittuniversitetet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	518 487	4 613	523 100
2:29	Blekinge tekniska högskola: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	258 898	8 955	267 853
2:31	Malmö högskola: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	826 993	496	827 489
2:33	Mälardalens högskola: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	575 041	596	575 637
2:37	Gymnastik- och idrottshögskolan: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	89 574	3 202	92 776
2:39	Högskolan i Borås: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	443 104	5 497	448 601
2:41	Högskolan Dalarna: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	395 386	4 318	399 704
2:43	Högskolan i Gävle: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	419 791	4 552	424 343
2:45	Högskolan i Halmstad: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	366 277	2 514	368 791
2:47	Högskolan Kristianstad: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	352 583	5 041	357 624
2:49	Högskolan i Skövde: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	303 951	9 010	312 961
2:51	Högskolan Väst: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	335 247	6 286	341 533
2:57	Kungl. Musikhögskolan i Stockholm: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	122 384	313	122 697
2:59	Södertörns högskola: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	383 000	-1 776	381 224
2:63	Enskilda utbildningsanordnare på högskoleområdet	2 929 890	14 218	2 944 108
2:64	Särskilda utgifter inom universitet och högskolor	574 014	-14 000	560 014
2:65	Särskilda medel till universitet och högskolor	680 080	125 000	805 080

Ramanslag		Beslutad Förändring Ny ram/Ny		
		ram/anvisat anslag	av ram/ anslag	anslagsnivå anslag
3:1	Vetenskapsrådet: Forskning och forskningsinformation	5 617 028	1 975	5 619 003
3:2	Vetenskapsrådet: Avgifter till internationella organisationer	280 061	46 051	326 112

Källa: Prop. 2014/15:99 s. 18–19

Motionerna

Allianspartierna

I flerpartimotion 2014/15:3089 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M, C, FP, KD) yrkande 1 begärs att riksdagen bl.a. godkänner ändrade ramar för utgiftsområdena 15 Studiestöd och 16 Utbildning och universitetsforskning samt anvisar ändrade anslag. Förslaget innebär för utgiftsområdena 15 och 16 ett drygt fyrtiotal förändringar av anslagen jämfört med regeringens förslag. Förslaget innebär vidare att ramen för utgiftsområde 15 minskas med 664 400 000 kronor jämfört med regeringens förslag. För utgiftsområde 16 minskas ramen med 290 341 000 kronor jämfört med regeringens förslag. I yrkande 14 begärs att riksdagen avslår regeringens föreslagna användning av anslaget 1:5 *Utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet*. I yrkande 15 begärs att riksdagen avslår regeringens föreslagna användning av anslaget 1:17 *Skolforskningsinstitutet*. Motionärerna anför bl.a. att man anser att den budget som riksdagen beslutat för 2015 i stort bör ligga fast.

Sverigedemokraterna

I kommittémotion 2014/15:3085 av Oscar Sjöstedt m.fl. (SD) yrkande 4 begärs att riksdagen godkänner ändrade ramar för bl.a. utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning samt anvisar ändrade anslag. Förslaget innebär för utgiftsområde 16 att anslaget 1:5 *Utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet* tillförs 25 000 000 kronor mer än regeringens förslag och att ramen för utgiftsområdet höjs lika mycket. Motionärerna anför bl.a. att Sverigedemokraterna ifrågasätter ett flertal av de utgiftsökningar som föreslås i propositionen.

Utskottets ställningstagande

Inledning

Utskottet kan inledningsvis konstatera att regeringens övergripande prioriteringar när det gäller utgiftsområdena 15 Studiestöd och 16 Utbildning och universitetsforskning i stort sett ligger fast i förhållande till de inriktningar för politiken som presenterades i budgetpropositionen för 2015 (prop. 2014/15:1 utg.omr. 15 och 16), och flera förslag från regeringens tidigare

budgetproposition läggs nu fram på nytt i den aktuella propositionen Vårändringsbudget för 2015. Utskottet välkomnar detta och vill framhålla att regeringens budgetförslag i höstas, som beklagligt nog röstades ned av allianspartierna och Sverigedemokraterna, i likhet med det aktuella budgetförslaget har som utgångspunkt att Sveriges ställning som kunskapsnation bygger på en välutbildad befolkning och på forskning av hög kvalitet. Utbildningspolitiken är grunden även för en framgångsrik jobbpolitik. Grundläggande utgångspunkter ska vara höga skolresultat, en jämlik skola och investeringar i lärarna. Alla ska vara trygga i den svenska skolan, och elever, lärare och annan personal ska trivas med sitt arbete.

Utgiftsområde 15 Studiestöd

När det gäller förslagen i vårändringsbudgeten för 2015 för utgiftsområde 15 Studiestöd vill utskottet särskilt framhålla följande. Riksdagen beslutade i höstas att tillföra anslaget 1:1 *Studiehjälp* 91 000 000 kronor 2015 i syfte att fördubbla den s.k. lärlingsersättningen fr.o.m. den 1 januari 2015 (bet. 2014/15:UbU2 s. 21–22, rskr. 2014/15:91). Utskottet kan konstatera att lärlingsersättningen infördes i januari 2014 för att täcka elevernas ökade kostnader för kost och transporter under den tid utbildningen är förlagd till en arbetsplats (prop. 2013/14:1 utg.omr. 15 s. 41–42). Lärlingsersättning lämnas med 1 000 kronor per månad. Utskottet ställer sig bakom regeringens bedömning att innan en utvärdering av reformen har gjorts bör en höjning av ersättningsnivån inte prioriteras. Anslaget 1:1 *Studiehjälp* bör därför minskas med 91 000 000 kronor 2015.

Regeringen bedömde i budgetpropositionen för 2015 att studerande på kompletterande pedagogisk utbildning som leder till ämneslärarexamen inom matematik, naturorienterande ämnen eller teknik bör kunna få den högre bidragsnivån inom studiemedlen fr.o.m. den 1 juli 2015. Syftet var att stärka rekryteringsläget eftersom bristen på utbildade lärare inom dessa områden är bekymmersam (prop. 2014/15:1 utg.omr. 15 s. 38 f.). Riksdagen beslutade dock att 60 000 000 kronor i stället skulle anvisas ett nytt anslag 1:7 *Examenspremie* för examenspremier till studerande på bl.a. dessa utbildningar (bet. 2014/15:UbU2 s. 36–37, rskr. 2014/15:91). Utskottet anser dock i likhet med regeringen och den bedömning som gjordes i budgetpropositionen för 2015 att det är en lämpligare åtgärd för att rekrytera studerande till utbildningar att ge det högre studiebidraget, som uppgår till 7 133 kronor per studiemånad 2015, under studietiden. Studerande på kompletterande pedagogisk utbildning som leder till ämneslärarexamen inom matematik, naturorienterande ämnen eller teknik bör därför kunna få den högre bidragsnivån inom studiemedlen för sina studier fr.o.m. hösten 2015. Anslagen 1:2 *Studiemedel* och 1:3 *Avsättning för kreditförluster* bör därför ökas med 59 400 000 kronor respektive 600 000 kronor för 2015. (Detta är en del av anslagens totala förändringar som innebär en ökning med 400 000 000

kronor respektive 419 200 000 kronor 2015.) Anslaget 1:7 *Examenspremie* minskas med 60 000 000 kronor 2015.

Riksdagen beslutade i höstas att minska anslaget 1:3 *Avsättning för kreditförluster* med 350 000 000 kronor 2015 för att regeringen skyndsamt skulle återkomma med ett förslag om att avskaffa åldersavskrivningen för studielån och återkrav av studiemedel (bet. 2014/15:UbU2 s. 29, rskr. 2014/15:91). Utskottet välkomnar att regeringen inte fullföljer riksdagens beslut från i höstas att avskaffa åldersavskrivningen för studielån och återkrav av studiemedel. Utskottet delar regeringens bedömning i propositionen att det finns flera allvarliga problem med att genomföra ett sådant förslag, bl.a. att det på ett oskäligt sätt missgynnar personer med låga inkomster och pensioner och då särskilt kvinnor.¹

Utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning

När det gäller förslagen i vårändringsbudgeten för 2015 för utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning vill utskottet särskilt framhålla följande. Regeringen redovisade i budgetpropositionen för 2015 att 136 000 000 kronor av anslaget 1:5 *Utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet* skulle användas för satsningen nationella skolutvecklingsprogram (prop. 2014/15:1 utg.omr. 16 s. 169–170 och 206). Riksdagen beslutade i höstas att nationella skolutvecklingsprogram inte skulle genomföras (bet. 2014/15:UbU1 s. 49 f., rskr. 2014/15:90). Utskottet anser i likhet med regeringen alljämt att satsningen bör genomföras för att ge alla huvudmän och skolor möjlighet att utvecklas. Utskottet vill i sammanhanget betona att de nationella skolutvecklingsinsatser som ska komma till stånd behöver vara systematiska och långsiktiga. Huvudmän och skolor har olika förutsättningar och behov. För att möta denna mångfald bör en variation av insatser inom olika områden erbjudas huvudmän och skolor. Anslaget bör därför ökas med 20 000 000 kronor. (Detta är en del av anslagets totala förändring som innebär att anslaget minskas med 152 000 000 kronor 2015.) För 2016 och framåt bedöms satsningen uppgå till 140 000 000 kronor årligen.

Riksdagen beslutade i höstas att avsätta 13 000 000 kronor av anslaget 1:5 *Utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet* för en satsning på karriärtjänster för lärare i utanförskapsområden (bet. 2014/15:UbU1 s. 50, rskr. 2014/15:90). Utskottet delar regeringens uppfattning att liknande insatser i stället kan komma att göras inom ramen för satsningen på Samverkan för bästa skola. Anslaget bör därför minska med 13 000 kronor 2015 (Detta är en del av anslagets totala förändring som innebär att anslaget minskas med 152 000 000 kronor 2015.)

När det gäller anslaget 1:7 *Maxtaxa i förskola, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet m.m.* innebar riksdagens beslut i höstas att riksdagen

¹I propositionen Vårändringsbudget för 2015 beskriver regeringen utskottets ställningstaganden i betänkande 2014/15:UbU2 Utgiftsområde 15 Studiestöd. För en fullständig och korrekt återgivning av utskottets ställningstaganden hänvisas till det nämnda betänkandet.

inte ställde sig bakom ett utökat stöd till huvudmän som erbjuder omsorg på kvällar, nätter och helger, s.k. nattis (bet. 2014/15:UbU1 s. 53, rskr. 2014/15:90). Anslaget föreslås nu öka med 24 500 000 kronor för 2015. Utskottet anser i likhet med regeringen att stödet till huvudmännen alltför behöver förstärkas för att få fler kommuner att erbjuda denna omsorg. Detta är viktigt mot bakgrund av att många föräldrar annars kan hindras från att arbeta så mycket som de skulle vilja. I ett modernt samhälle bör det enligt utskottets mening finnas barnomsorg av god kvalitet på de tider föräldrar faktiskt arbetar.

Regeringen presenterade i budgetpropositionen för 2015 en satsning på ett nytt kunskapslyft (prop. 2014/15:1 utg.omr. 16 s. 175 f.), bl.a. i form av ett ökat antal utbildningsplatser inom kommunal vuxenutbildning (komvux). Riksdagens beslut i höstas innebar bl.a. att den volymökning med fler platser inom komvux och yrkesinriktad vuxenutbildning (yrkesvux) som regeringen föreslog inte bifölls (bet. 2014/15:UbU1 s. 70, rskr. 2014/15:90). Utskottet anser att införandet av ett kunskapslyft är angeläget. Satsningen ger fler möjlighet att ta del av utbildning som skapar vägar in i arbetslivet. Satsningen ska stärka arbetskraftens kompetens och möjligheter på arbetsmarknaden samt ska bidra till att förkorta tiden för nyanländas etablering i samhället och på arbetsmarknaden. Utskottet välkomnar mot den bakgrunden att regeringen föreslår att anslaget 1:14 *Statligt stöd till vuxenutbildning* ökas med 131 600 000 kronor så att kommunerna kan tilldelas medel för komvux- och yrkesvuxutbildning. (Detta är en del av anslagets totala förändring som innebär att anslaget ökas med 301 475 000 kronor 2015.) Satsningen bedöms motsvara ca 2 770 utbildningsplatser 2015, ca 6 980 utbildningsplatser 2016, ca 8 500 utbildningsplatser 2017 och ca 10 000 utbildningsplatser fr.o.m. 2018. Utskottet anser att dessa satsningar ger en tydlig signal om ökade ambitioner inom vuxenutbildningsområdet.

När det gäller unga ser utskottet det som i högsta grad eftersträvansvärt att ingen ska behöva inleda sitt vuxna liv med arbetslöshet. Det är framför allt unga som saknar en fullständig gymnasieutbildning som har svårt att få jobb. Utskottet välkomnar mot den bakgrunden att regeringen som en viktig del av 90-dagarsgarantin vill införa s.k. utbildningskontrakt i syfte att arbetslösa ungdomar i åldern 20–24 år ska påbörja eller återgå till studier med målsättningen att fullfölja en gymnasieutbildning. Inom ramen för ett utbildningskontrakt ska det vara möjligt att studera på heltid, men det ska också vara möjligt att kombinera studier på gymnasienivå med arbete eller praktik utifrån individuella förutsättningar. Anslaget bör därför tillföras medel för statsbidrag till kommunerna för utbildningsplatser. Satsningen bedöms motsvara ca 1 750 utbildningsplatser under 2015 och därefter ca 3 675 utbildningsplatser årligen. Anslaget 1:14 *Statligt stöd till vuxenutbildning* bör ökas med 64 750 000 kronor 2015. (Detta är en del av anslagets totala förändring som innebär att anslaget ökas med 301 475 000 kronor 2015.) Utgifterna bedöms öka med 135 975 000 kronor fr.o.m. 2016.

I vårändringsbudgeten för 2015 vill regeringen vidare avsätta medel för en form av traineejobb för ungdomar i åldern 20–24 år med, i normalfallet, full-

ständig gymnasieutbildning. Dessa traineejobb ska ge en möjlighet för ungdomar att kombinera arbete med kollektivavtalsenliga löner med relevant yrkesutbildning inom sektorer där fler går i pension eller där det finns bristyrken. Utskottet anser att en subventionerad anställning med utbildning kan motverka ungdomsarbetslöshet och välkomnar därför förslaget att anslaget 1:14 *Statligt stöd till vuxenutbildning* ökas med 14 000 000 kronor 2015. (Detta är en del av anslagets totala förändring som innebär att anslaget ökas med 301 475 000 kronor 2015.) Utbildningsutskottet vill med anledning av förslaget om medel till traineejobb, som inte täcks av det befintliga ändamålet för anslaget 1:14 *Statligt stöd till vuxenutbildning*, framhålla att finansutskottet bör förtydliga ändamålet för anslaget 1:14 som innebär att anslaget även får användas för statsbidrag för utbildning som motsvarar komvux för ungdomar. Utgifterna bedöms öka med 168 700 000 kronor 2016, 258 900 000 kronor 2017 och 253 800 000 kronor 2018. Regeringen bedömer att satsningen kommer att omfatta ca 295 utbildningsplatser under 2015, ca 3 550 utbildningsplatser under 2016, ca 5 450 utbildningsplatser under 2017 och ca 5 340 utbildningsplatser under 2018.

När det gäller anslaget 1:17 *Skolforskningsinstitutet* som får användas för Skolforskningsinstitutets förvaltningsutgifter och finansieringsbidrag för praktisknära forskning välkomnar utskottet att anslaget tillförs ytterligare 5 000 000 kronor för finansieringsbidrag för praktisknära forskning.

När det sedan gäller högskoleutbildning kan utskottet konstatera att satsningen på ett nytt kunskapslyft i budgetpropositionen för 2015 även omfattade ett ökat antal utbildningsplatser i högskolan (prop. 2014/15:1 utg.omr. 16 s. 175). Riksdagen beslutade dock om en mindre ökning av anslagen än regeringen för en utbyggnad av vissa högskoleutbildningar (bet. 2014/15:UbU1 s. 84 f.). Utskottet anser emellertid i likhet med regeringen att den ökning av resurser till högskoleutbildning som föreslogs i budgetpropositionen är fortsatt angelägen och ställer sig därför bakom att resurserna till utbildning på grundnivå och avancerad nivå bör ökas för innevarande år med ytterligare 91 226 000 kronor jämfört med den budget som riksdagen beslutat för 2015. För universitet och högskolor inom utgiftsområde 16 är ökningen 84 291 000 kronor. Utskottet välkomnar att regeringen avser att fortsätta utbyggnaden av högskolan under kommande år. Utgifterna på anslagen bedöms sammantaget öka med 101 775 000 kronor 2016, 174 808 000 kronor 2017 och 337 087 000 kronor 2018. För 2018 motsvarar den beräknade utbyggnaden drygt 14 000 helårsstudenter (inklusive Sveriges lantbruksuniversitet, som finansieras under utg.omr. 23). Utskottet anser att en andel av ökningen bör riktas till en utbyggnad av förskollärarytbildningen, grundlärarytbildningen särskilt inriktningen mot förskoleklassen och årskurs 1–3, kompletterande pedagogisk utbildning, specialläraryt- och specialpedagogutbildningarna, sjuksköterskeutbildningen, barnmorskeutbildningen och specialistsjuksköterskeutbildningen. Därutöver bör en andel tilldelas universitet och högskolor utan att riktas till specifika utbildningar för att på så sätt möjliggöra för lärosätena att själva dimensionera efter

studenternas efterfrågan och arbetsmarknadens behov. Utbyggnaden motsvarar den som regeringen föreslog och beräknade i budgetpropositionen för 2015. Utskottet delar regeringens bedömning att den resterande delen av ökningen som inte särskilt riktas till vissa utbildningar möjliggör för lärosäten att även bygga ut andra utbildningar där behovet är stort, t.ex. ämneslärarytbildningen. Förutom den ökning av resurser som beskrivits ovan innebär regeringens förslag också att en omfördelning görs av de 291 802 000 kronor som riksdagen anvisade för en utbyggnad av vissa utbildningar. Den fördelning av högskoleplatser som gjordes i bilaga 5 i utskottets betänkande 2014/15:UbU1 Utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning gäller därmed inte längre. Utskottet välkomnar sammanfattningsvis den satsning som görs på fler platser på högskoleutbildningar inte minst mot bakgrund av att antalet sökande till högskolan vårterminen 2015 är fler än någonsin till en vårtermin.

Regeringen föreslog i budgetpropositionen för 2015 en satsning för att öka kvaliteten för utbildningsområdena humaniora och samhällsvetenskap samt för lärar- och förskollärarytbildning som riksdagen inte biföll (prop. 2014/15:1 utg. omr. 16 s. 291 f., bet. 2014/15:UbU1 s. 86, rskr. 2014/15:90). I Vårändringsbudget för 2015 föreslås att 125 miljoner kronor tillförs lärosätena för att stärka högskoleutbildningens kvalitet 2015 på grundnivå och avancerad nivå. För 2016–2018 beräknas satsningen uppgå till 250 miljoner kronor per år. Kvalitetsförstärkning är avsedd för utbildningsområdena humaniora och samhällsvetenskap samt för lärar- och förskollärarytbildning. Även om svensk högskola generellt sett håller hög kvalitet finns det enligt utskottet områden där det finns indikationer på att kvaliteten behöver förbättras, framför allt inom ämnesområdena humaniora och samhällsvetenskap. Utskottet välkomnar mot den bakgrunden de omfattande kvalitetsförstärkningarna som nu föreslås och vill samtidigt understryka att all högskoleutbildning ska hålla hög kvalitet. Anslaget 2:65 *Särskilda medel till universitet och högskolor* bör därför ökas med 125 000 000 kronor 2015. Utskottet vill i sammanhanget även nämna att regeringen ytterligare avser att höja kvaliteten i högskolan genom förslaget (U2015/1626/UH) om ett nytt nationellt kvalitetssäkringssystem för högre utbildning.

När det gäller anslaget 3:1 *Vetenskapsrådet: Forskning och forskningsinformation* ställer sig utskottet bakom att den viktiga kliniska behandlingsforskningen inom området livsvetenskap (life science) återigen prioriteras i enlighet med budgetpropositionen för 2015. Anslaget bör därför tillföras 25 000 000 kronor. (Detta är en del av anslagets totala förändring som innebär att anslaget ökas med 1 975 000 kronor 2015.) Utskottet noterar i sammanhanget att det alltså kvarstår 200 miljoner kronor till programmet för rekrytering av framstående forskare för 2015 (se prop. 2012/13:30 s. 66, prop. 2014/15:1 utg. omr. 16 s. 297 och bet. 2014/15:UbU1 s. 98).²

² I propositionen Vårändringsbudget för 2015 beskriver regeringen utskottets ställningstaganden i betänkande 2014/15:UbU1 Utgiftsområde 16 Utbildning och

Sammanfattande bedömning

Med det anförda och eftersom utbildningsutskottet även i övrigt delar regeringens bedömningar anser utbildningsutskottet sammanfattningsvis att finansutskottet bör tillstyrka propositionen Vårändringsbudget för 2015 (prop. 2014/15:99) i berörda delar och avstyrka motionerna i motsvarande delar.

Stockholm den 26 maj 2015

På utbildningsutskottets vägnar

Lena Hallengren

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Lena Hallengren (S), Christer Nylander (FP), Camilla Waltersson Grönvall (M), Thomas Strand (S), Betty Malmberg (M), Caroline Helmersson Olsson (S), Stefan Jakobsson (SD), Michael Svensson (M), Håkan Bergman (S), Ulrika Carlsson i Skövde (C), Jabar Amin (MP), Erik Bengtzboe (M), Gunilla Svantorp (S), Robert Stenkvist (SD), Daniel Riazat (V), Annika Eclund (KD) och Roza Güclü Hedin (S).

universitetsforskning. För en fullständig och korrekt återgivning av utskottets ställningstaganden hänvisas till det nämnda betänkandet.

Avvikande meningar

1. Vårändringsbudget för 2015 (M, C, FP, KD)

Christer Nylander (FP), Camilla Waltersson Grönvall (M), Betty Malmberg (M), Michael Svensson (M), Ulrika Carlsson i Skövde (C), Erik Bengtzboe (M) och Annika Eclund (KD) anför:

Ordning och reda i ekonomin och en politik för fler i arbete är det som bygger Sverige starkt. Det är kärnan i Alliansens riktlinjer för den ekonomiska politiken. Sverige har klarat den utdragna lågkonjunkturen bättre än många jämförbara länder, och vi ser nu en allt bredare återhämtning av den svenska ekonomin. Det behövs dock ett fortsatt fokus på ansvarsfull ekonomisk politik och strukturellt riktiga reformer för att värna återhämtningen och skapa fler varaktiga jobb och högre tillväxt.

Alliansen anser att den budget som riksdagen beslutat för 2015 i stort bör ligga fast. Som en konsekvens av detta bör särskilt den föreslagna användningen av anslaget 1:5 *Utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet* och användningen av anslaget 1:17 *Skolforskningsinstitutet* som föreslås i propositionen avslås.

Mot bakgrund av det anförda anser vi att riksdagen bör anvisa anslagen enligt tabellen nedan.

Allianspartiernas förslag till anslag för 2015 uttryckt som avvikelse från regeringens förslag

Tusental kronor

Utgiftsområde	Beslutad ram/ anvisat anslag	Reger- ingens förändring av ram/ anslag	Ny ram/Ny anslags- nivå	Allians- partiernas avvikelse från regeringen
15 Studiestöd	20 302 280	664 400	20 966 680	-664 400
1:1 Studiehjälp	3 404 725	-91 000	3 313 725	91 000
1:2 Studiemedel	14 289 611	400 000	14 689 611	-400 000
1:3 Avsättning för kreditförluster	1 371 607	419 200	1 790 807	-419 200
1:4 Statens utgifter för studiemedelsräntor	885 778	1 200	886 978	-1 200
1:7 Examenspremie	60 000	-60 000	0	60 000
1:8 Centrala studiestödsnämnden	188 647	-5 000	183 647	5 000
16 Utbildning och universitetsforskning	63 635 525	336 392	63 971 917	-290 341
1:1 Statens skolverk	540 257	-18 000	522 257	18 000
1:2 Statens skolinspektion	410 565	-11 900	398 665	11 900

Utgiftsområde Ramanslag	Beslutad ram/ anvisat anslag	Reger- ingens förändring av ram/ anslag	Ny ram/Ny anslags- nivå	Allians- partiernas avvikelse från regeringen
1:5 Utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet	3 710 955	-152 000	3 558 955	152 000
1:7 Maxtaxa i förskola, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet, m.m.	4 054 500	24 500	4 079 000	-24 500
1:10 Fortbildning av lärare och förskolepersonal	355 226	-61 000	294 226	61 000
1:12 Myndigheten för yrkeshögskolan	102 257	5 000	107 257	-5 000
1:14 Statligt stöd till vuxenutbildning	2 395 504	301 475	2 696 979	-301 475
1:17 Skolforskningsinstitutet	20 000	5 000	25 000	-5 000
2:3 Uppsala universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	1 558 642	-1 281	1 557 361	1 281
2:5 Lunds universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	1 848 383	21 736	1 870 119	-21 736
2:7 Göteborgs universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	1 904 968	-3 634	1 901 334	3 634
2:9 Stockholms universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	1 600 053	-19 950	1 580 103	19 950
2:11 Umeå universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	1 250 031	1 631	1 251 662	-1 631
2:13 Linköpings universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	1 381 971	-2 510	1 379 461	2 510
2:15 Karolinska institutet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	642 341	9 142	651 483	-9 142
2:17 Kungl. Tekniska högskolan: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	1 054 552	5 060	1 059 612	-5 060
2:19 Luleå tekniska universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	623 487	6 068	629 555	-6 068
2:21 Karlstads universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	597 276	-1 605	595 671	1 605
2:23 Linnéuniversitetet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	993 067	191	993 258	-191
2:25 Örebro universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	708 944	1 608	710 552	-1 608
2:27 Mittuniversitetet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	518 487	4 613	523 100	-4 613
2:29 Blekinge tekniska högskola: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	258 898	8 955	267 853	-8 955

Utgiftsområde Ramanslag	Beslutad ram/ anvisat anslag	Reger- ingens förändring av ram/ anslag	Ny ram/Ny anslags- nivå	Allians- partiernas avvikelse från regeringen
2:31 Malmö högskola: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	826 993	496	827 489	-496
2:33 Mälardalens högskola: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	575 041	596	575 637	-596
2:37 Gymnastik- och idrottshögskolan: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	89 574	3 202	92 776	-3 202
2:39 Högskolan i Borås: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	443 104	5 497	448 601	-5 497
2:41 Högskolan Dalarna: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	395 386	4 318	399 704	-4 318
2:43 Högskolan i Gävle: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	419 791	4 552	424 343	-4 552
2:45 Högskolan i Halmstad: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	366 277	2 514	368 791	-2 514
2:47 Högskolan Kristianstad: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	352 583	5 041	357 624	-5 041
2:49 Högskolan i Skövde: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	303 951	9 010	312 961	-9 010
2:51 Högskolan Väst: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	335 247	6 286	341 533	-6 286
2:57 Kungl. Musikhögskolan i Stockholm: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	122 384	313	122 697	-313
2:59 Södertörns högskola: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	383 000	-1 776	381 224	1 776
2:63 Enskilda utbildningsanordnare på högskoleområdet	2 929 890	14 218	2 944 108	-14 218
2:64 Särskilda utgifter inom universitet och högskolor	574 014	-14 000	560 014	14 000
2:65 Särskilda medel till universitet och högskolor	680 080	125 000	805 080	-125 000
3:1 Vetenskapsrådet: Forskning och forskningsinformation	5 617 028	1 975	5 619 003	-1 975

2. Vårändringsbudget för 2015 (SD)

Stefan Jakobsson (SD) och Robert Stenkvis (SD) anför:

Sverigedemokraterna ifrågasätter ett flertal av de utgiftsökningar som föreslås i propositionen Vårändringsbudget för 2015 (prop. 2014/15:99).

Mot bakgrund av det anförda anser vi att riksdagen bör anvisa anslaget enligt tabellen nedan.

SD:s förslag till anslag för 2015 uttryckt som avvikelse från regeringens förslag

Tusental kronor

Utgiftsområde Ramanslag	Beslutad ram/ anvisat anslag	Reger- ingens förändring av ram/ anslag	Ny ram/Ny anslags- nivå	SD:s avvikelse från regeringen
16 Utbildning och universitetsforskning	63 635 525	336 392	63 971 917	25 000
1:5 Utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet	3 710 955	-152 000	3 558 955	25 000

Källa: Mot. 2014/15:3085 s. 3